

NÄIDIS

Teema: Rahvusvahelised organisatsioonid naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse edendajatena

Märksõnad: inimõigused, naiste õigused,

Õpitulemused: Õpilased mõistavad Eesti seotust rahvusvaheliste arengutega; teavad, millised rahvusvahelised organisatsioonid jälgivad Eesti arengut; oskavad leida materjale, mida valitsuse poolt esitatakse rahvusvahelistele organisatsioonidele oma võetud kohustuste täitmise kohta.

Õpilased teavad, et riikide arenguid võrreldakse ka soolise võrdõiguslikkuse näitajate alusel.

Naiste õigused, naiste võimustamine ja sooline võrdõiguslikkus on Eesti välispoliitika üks peamisi inimõiguslaseid prioriteete. ÜRO naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni, IV naiste maailmakonverentsi deklaratsiooni ja tegevuskava (Pekingi tegevusplatvorm) elluviimine on üleilmne küsimus.

Eesti toetab selliste rahvusvaheliste normide väljatöötamist, mis aitavad tagada inimeste võrdset kohtlemist, luua naistele ja meestele võrdsed võimalused osalemiseks kõigis ühiskonnaelu valdkondades, eelkõige poliitikate kujundamises ja otsuste tegemisel kõigil tasanditel. ÜRO jt rahvusvaheliste organisatsioonide kaudu aitab ka Eesti kaasa soolise võrdõiguslikkuse alase teadlikkuse tõstmisele maailmas, õigusnormide kehtestamisele ja elluviimisele ning stereotüüpide vähendamisele. Näiteks on Eesti esindajad aktiivselt osalenud **naistevastase vägivalla**, ja soopõhise perevägivalla vähendamise ja ennetamise õigusloomesse rahvusvahelistes organisatsioonides, sh Euroopa Nõukogus.

Eesti on olnud ÜRO Inimõiguste Nõukogu (2013–2015) ja ÜRO naiste staatuse komisjoni liige (2012–2015).

Eesti naisorganisatsioonid on esindatud European Women's Lobby (EWL) – Euroopa naisorganisatsioonide ühenduses, mis tegutseb naiste õiguste kaitsmise küsimustega Euroopas ja ärgitab poliitikuid ja poliitikate väljatöötajaid algatama vajalikke poliitilisi samme.

Eesti on koostanud juba teise tegevuskava ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 „Naised, rahu ja julgeolek“ rakendamiseks Eestis 2015-2019.

http://www.vm.ee/sites/default/files/content-editors/diplomacy/human-rights/1325_tegevuskava_2015-2019_ee.pdf

NÄIDIS

Teiselt poolt on Eesti ise võtnud sellised kohustused, mille täitmist rahvusvahelised organisatsioonid jälgivad. Jälgitakse nii seadusandlust kui ka sotsiaalset olukorda ja soolise ebavõrdsuse vähenemist.

Eesti arengut võrreldakse teiste riikidega mitmete rahvusvaheliste indeksite alusel.

Õpilastele tutvustatakse neid rahvusvahelisi organisatsioone, kelle üheks selgeks teemaks on naiste õigused ja soolise võrdõiguslikkuse edendamine:

Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (ÜRO) - soolise võrdõiguslikkuse ja naiste õigusi edendav ÜRO agentuur (UN Women)

Euroopa Nõukogu - (Council of Europe) Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste konventsioon, ja (ratifitseeritav) Euroopa Nõukogu naistevastase ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsioon

Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon OECD

Euroopa Liit

Euroopa Komisjon – Õigusküsimuste direktoraat

Soolise võrdõiguslikkuse arenguprotsessi jälgimiseks liikmesriikides koostab Euroopa Komisjon igaaastaseid aruandeid, milles võrreldakse arenguid poliitikas ja õigusloomes, aga tuuakse ühtlasi ära ka strateegilised väljakutsed ja suunised edasiseks tegevuseks.

Aruanded on varustatud liikmesriikide statistiliste andmete võrdlusena.

http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/index_et.htm

Sisukord | Selle saidi kohta | Kontakt | Õigusteave | Eesti keel (et)

ÕIGUSKÜSIMUSED

Euroopa Komisjon > Õigusküsimused > Sooline võrdõiguslikkus

SOOLINE VÕRDÕIGUSLIKKUS

- Teie õigused
- Siisudevahelised paljaerinevused
- Equality pays off
- Sooline teeskaal järelevat - ametikohtadel
- Võrdne majanduslik sõltumatus
- Soolise võrdsuse lõpetamine
- Välismõõde
- Soolise võrdõiguslikkuse edendamise vahendid
- Koostöö teiste institutsioonidega
- Vajate abi?

SOOLINE VÕRDÕIGUSLIKKUS

Naiste ja meeste võrdõiguslikkus on üks Euroopa Liidu põlvkõltsi. Selle ajaloogu algab aastast 1957, kui Rooma lepingusse kaasati võrdse töö eest võrdse tasu põhimõte.

Euroopa Liidu saavutused naiste ja meeste võrdõiguslikkuse soodustamisel on aidanud muuta paljude Euroopa kodanike elu paremaks.

Kuiigi ebavõrdsus pole veel lõplikult kadunud, on ELis viimastel aastakümnetel toimunud oluline edasiminek. Esikõige on sellele kaasa aidanud:

- võrdeet kohtlemist käsitlevad õigusaktid;
- soolise võrdõiguslikkuse peavoolustamine (sooperspektiiviga arvestamine kõigis teistes poliitikalvaldkondades);

Sooline võrdõiguslikkus - Praksiseikus

Aktuaalne:

Barcelona Objectives: childcare facilities for young children in Europe

A Commission report on the Barcelona objectives shows that most EU countries have missed the targets agreed by the European Council in 2002 for availability and accessibility of childcare services. The reports demonstrate that investment in high quality services must be continued.

Veel (3 MB)

ENEGE Report on the gender gap in pension in the EU published

Women receive average pensions which are 38% lower compared to those of men. This report develops a new indicator for gender equality, the Gender Pension Gap, which, together with the Gender Pay Gap, helps to assess the magnitude of gender inequality in the income of people's lives.

Veel (7 MB)

Consultation on combating female genital mutilation in the EU

veel

NÄIDIS

ÜRO konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta on õiguslikult siduv rahvusvaheline lepe.

Kõik ratifitseerinud rahvusvahelised lepingud on vastavalt põhiseadusele Eesti siseriikliku õigussüsteemi lahutamatu osa, olles kõrgemalseisvad nendega vastuolus olevatest siseriiklikest õigusaktidest.

ÜRO naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsioon on kõige ulatuslikum rahvusvaheline leping naiste põhiliste inimõiguste tagamiseks. Eesti ühines konventsiooniga 21. oktoobril 1991. aastal. Konventsiooniga loodud komitee funktsiooniks on järelevalve teostamine naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni rakendamise üle osalisriikides.

Ülesanne õpilastele:

Tutvuda Välisministeeriumi koduleheküljel olevate aruannetega ÜRO naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsiooni aruannete alusel esitatud soovitusetega Eestile.

Konventsiooni aruanded ÜRO naiste õiguste komisjonile:

Vt. Välisministeerium : Suhted rahvusvaheliste organisatsioonidega - Välislepingud lepingud – Eesti aruanded rahvusvahelistele organisatsioonidele konventsioonide täitmise kohta: <http://www.vm.ee/?q=et/node/4515>

Leida soovitustest need ettepanekud, mis õpilaste arvates oleksid vajalikud esmajärjekorras ellu viia. Ettepanekud peaksid olema argumenteeritud ja seostatud faktiliste näitajatega Eesti naiste ja meeste olukorra kohta.

NÄIDIS

Rahvusvahelised ühiskonna arengu hindamise indeksid

Ühiskonna kvaliteedi, heaolu defineerimine ja hindamine ei ole lihtne ülesanne. Eriti juhul, kui hinnanguid peaks saama riikide vahel võrrelda kvantitatiivselt, iseloomustades arvudega nähtusi, mida ei saa mõõta rahalises vääringus ning mis subjektiivsel tasandil on hoomamatud.

Selle ülesande on endale võtnud arvukad rahvusvahelised organisatsioonid, mis tegelevad ühiskondade arengu hindamisega. Neist kõigist saab suhteliselt ammendava ülevaate Eesti Koostöökoogu poolt avaldatud Eesti inimarengu aruandest 2012/2013 „Eesti maailmas“.

<http://www.kogu.ee/wp-content/uploads/2013/05/EIA20122013.pdf>

Paljudes indeksites arvestatakse ja tuuakse välja soolise ebavõrdsuse/võrdsuse olukord, aga maailmas on ka hindamissüsteeme, mis on nimetatud küsimusele keskendunudki.

Neid on põhimõtteliselt kahte tüüpi: ühed keskenduvad naiste olukorrale, teistega püütakse hinnata soosüsteemi ja mõlema soogrupi – naiste ja meeste olukorda.

Rahvusvahelised indeksid, mis naiste olukorra paranemise jälgimiseks:

1. Võrgustik Social Watch

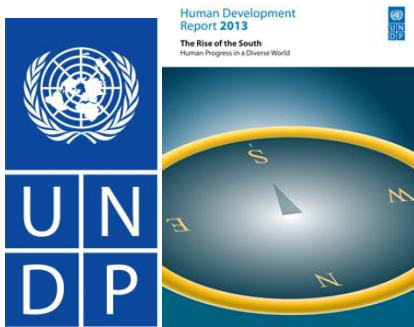

Rahvusvahelise vaesuse vähendamise ja soolise õigluse teemadele keskendunud võrgustiku Social Watch poolt koostatav Gender Equity Index (Social Watch), (Eesti pole esindatud) Sugude õigluse indeksi (lühidalt GEI) arvutamisel lähtutakse hariduse ja tööelu näitajatest ning naiste võimalustest otsustusprotsessides (naiste reaalne mõjuvõim ühiskonnas.)

<http://www.socialwatch.org/node/14372>

2. ÜRO Arenguprogramm

ÜRO inimarengu aruande inimarengu indeksit teatakse laialdaselt, sellele on lisatud ka looduskeskkonna ja sooaspekt.

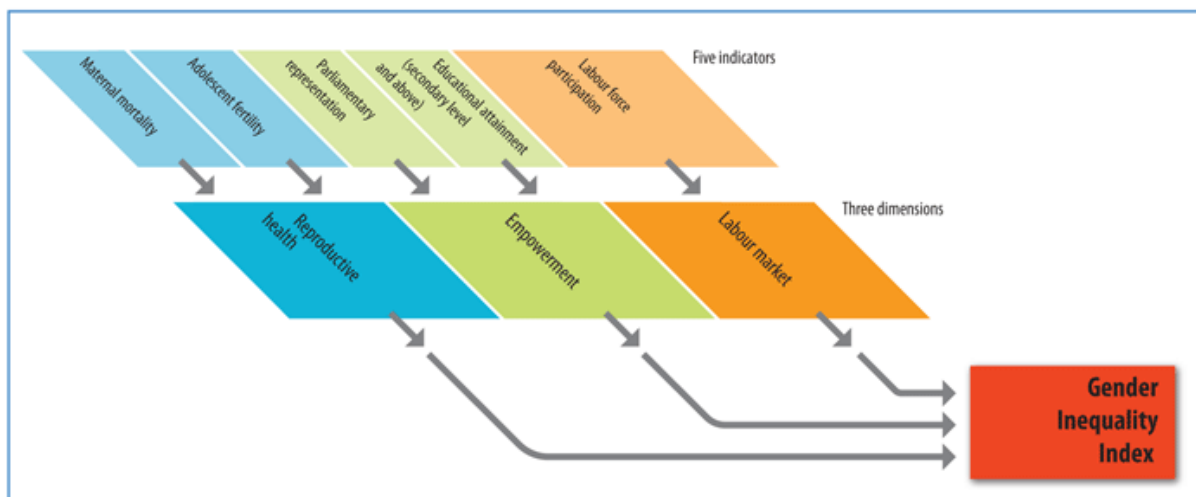
<http://hdr.undp.org/en/>

Samalaadsetele näitajatele toetub ÜRO Arenguprogrammi poolt koostatav soolise ebavõrdsuse indeks (GII).

<http://hdr.undp.org/en/statistics/gii/>

Components of the Gender Inequality Index

GII—three dimensions and five indicators

Note: The size of the boxes reflects the relative weights of the indicators and dimensions.

Source: HDRO.

NÄIDIS

3. Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon

Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni indeksiga püütakse sügavamalt analüüsida sotsiaalsete institutsioonide (perekond, õigus, tavanormid, kultuur, eelarvamused-hoiakud jms) seost soolise ebavõrdsusega (OECD vastav andmebaas ja iga-aastaselt avaldatav aruanne (SIGI)

<http://www.oecd.org/dev/poverty/theoecdsocialinstitutionsandgenderindex.htm>

4. Uuringu- ja analüüsifirma Economist Intelligence Unit

Uuringu- ja analüüsifirma Economist Intelligence Unit koostatud naiste majanduslike võimaluste indeks (WEOI) rakendab erinevate rahvusvaheliste organisatsioonide, näiteks Maailmapanga, ÜRO, Rahvusvahelise Töajõu Organisatsiooni (ILO), Maailma Majandusfoorumi (WEF) ja OECD kogutud andmeid, millele lisanduvad ettevõtte enda analüütikute ja kaastöötajate loodud uued indikaatorid. Kokku hõlmab indeks 113 riiki, mille kohta kogutakse andmeid kehtivatest seadustest ja tavanormidest, mis mõjutavad naiste osalemist tööturul ja sotsiaalsetest institutsioonidest (perekond, haridus,) millest sõltub nende majanduslik osalemine. Selles on viis mõõdet: tööpoliitika ja selle praktikas realiseerumine, naiste majanduslikud võimalused, sh. juurdepääs rahastamisele, haridus ja koolitus, naiste õiguslik ja sotsiaalne staatus ning üldine majanduskeskkond.

https://www.eiu.com/public/topical_report.aspx?campaignid=weoindex2012

NÄIDIS

5. Maailma Majandusfoorum

The Global Gender
Gap Report
2012

Ricardo Hausmann, Harvard University
Laura D. Tyson, University of California, Berkeley
Saadia Zahidi, World Economic Forum

Mõlemale soogrupile ja soosuhetele on keskendunud Maailma Majandusfoorum poolt koostatav globaalne soolise lõhe indeks (GGI). Selles võrreldakse naiste ja meeste vahelisi erinevusi neljas põhivaldkonnas: võimalused ja osalemine majanduselus ning poliitiliste otsuste tegemisel, hariduselus, tervislikus seisundis ning oodatavas elueas.

www.weforum.org/reports

(Eestis on sugude võrdsuse näitajad paremad hariduse ja tervise vallas, kehvemad majanduselus ning väga tagasihoidlikud poliitikas.)

Euroopa Soolise võrdõiguslikkuse Instituut (European Institute for Gender Equality)

Kuna globaalsete mõõtmissüsteemide puuduseks on sageli regionaalsete eripärade eiramine, on Euroopa Liidu ühe agentuuri – Soolise võrdõiguslikkuse instituudi poolt

NÄIDIS

välja töötatud Euroopa soolise võrdõiguslikkuse indeks. Indeksi põhifunktsiooniks on mõõta, kui võrdselt on liikmesriikides sugude vahel jagunenud tasustatav töö, raha, mõjuvõim, teadmised ja aeg ning milline on tervise ja elukvaliteedi olukord.

<http://eige.europa.eu/rdc/eige-publications/gender-equality-index-2015-measuring-gender-equality-european-union-2005-2012-report>

NÄIDIS

Võimalikke allikaid uute õpiülesannete väljamõtlemiseks:

WomenWatch

<http://www.un.org/womenwatch/>

United Nations Inter-Agency Network on Women and Gender Equality (IANWGE)

WomenWatch on värv jõudmaks infoni soolise võrdõiguslikkuse ning selle propageerimise kohta ÜRO süsteemis. Nimetatud struktuuride hulka kuuluvad ÜRO Sekretariaat, regionaalsed komisjonid, fondid, programmid ja eriagentuurid.

EUROPEAN WOMEN'S
LOBBY
EUROPEEN DES FEMMES

The European Women's Lobby (EWL) on suurim organisatsioon, mis ühendab Euroopa Liidu mittetulundusühingutest naisorganisatsioone. EWL-is on üle 4000 liikmeorganisatsiooni 25-st EL-i riigist. EWL-i eesmärk on saavutada naiste ja meestvaheline võrdõiguslikkus Euroopas ning toimida EL-i tasemel kui poliitilisi otsustajaid ning naisorganisatsioone ühendav lüli.

NÄIDIS

Naised ja areng teema Maailmakool.ee portaalis

Ülevaade teemast, taustmaterjalid ja õppematerjalid filmide juurde. Maailmakooli portaali kaudu on võimalik laenutada kooli dokumentaalfilme **naised ja areng** teemal ning teistel globaalsetel teemadel.

Sisaldab fakte soolisest ebavõrdsusest maailmas.

<http://www.maailmakool.ee/sooline-vordoiguslikkus/>

<http://www.maailmakool.ee/naised-ja-areng/>

Kolmas Aastatuhande arengueesmärk: soolise võrdõiguslikkuse edendamine ja naiste eneseteostusvõimaluste suurendamine

Veebileht, millelt leiab infot kolmanda Aastatuhande arengueesmärgi kohta ning sellega seotud materjale.

<http://www.enut.ee/aa3/aa3.php>

Allikaid:

Informaterjal "Sugu ja kliimamuutused globaalses kontekstis"

Lühike infomaterjal annab ülevaate sellest kuidas kliimamuutused on seotud sooaspekti ja soolise võrdõiguslikkusega, koostaja Kadri Aavik

http://www.enut.ee/aa3/sugu_ja_kliimamuutused_globaalses_kontekstis.pdf

Kadri Aavik. Naiste õigused ja sooline võrdõiguslikkus arengukoostöös 27. november 2008, ettekanne Välisministeeriumis

<http://www.epnu.ee/naiste-ogused-ja-sooline-vordoiguslikkus>

NÄIDIS

Tali, M., Kollom, K., Velberg, M-L. Naised Eesti mustlaskogukondades. Uurimuse aruanne. Tallinn 2007.

https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Sotsiaalvaldkond/naised_20eesti_20mustlaskogukondades_uuringuraport_1_.pdf